

Advokaters erstatningsansvar

1. udgave, 1. oplag

© Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2002

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er
uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Omslag: Morten Højmark

Tryk: Gentofte Tryk

Indbinding: Damm's Bogbinderi, Randers

Printed in Denmark 2002

ISBN 87-574-3500-6

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Lyngbyvej 17

Postboks 2702

2100 København Ø

Telefon: 39 13 55 00

Telefax: 39 13 55 55

e-mail: fl@djoef.dk

Homepage: www.djoef-forlag.dk

Forord

Denne bog er skrevet i løbet af 2001 og intentionen har været at give advokater, dommere, jurister i pengeinstitutter og forsikringsselskaber samt andre praktikere en mulighed for at gøre sig bekendt med retsstillingen på området. Jeg håber således også, at fremstillingen kan blive et nyttigt værktøj for praktikere fremover.

Valget af typetilfælde er naturligvis påvirket af mit eget arbejdsområde inden for advokaterhvervet, men jeg har endvidere tilstræbt at tage udgangspunkt i de i praksis oftest forekommende situationer.

Materiale fremkommet efter den 1. december 2001 er kun medtaget undtagelsesvis.

Mine kollegaer på kontoret har bidraget med kritisk gennemlæsning og gode råd, hvilket jeg er dem taknemmelig for. Såfremt andre måtte have forslag til forbedringer, kommentarer, m.m., modtages de med tak og kan sendes til min e-mailadresse sho@flink-halling.dk.

Århus, januar 2002
Søren Halling-Overgaard

Indhold

DEL I Indledning

Kapitel 1

Advokatbegrebet	3
1.1. Indledning	3
1.2. Retsgrundlaget for advokaters virke	8
1.2.1. Betingelser for at opnå advokatbeskikkelse	8
1.2.2. Advokatvirksomhedsdriftsformer	9
1.2.2.1. Indledning	9
1.2.2.2. Enkeltmandsvirksomhed	10
1.2.2.3. Advokatinteressentskab	11
1.2.2.4. Advokataktie- og anpartsselskaber	11
1.2.3. Advokatens monopol	13
1.3. Det danske Advokatsamfund	13
1.3.1. Indledning	13
1.3.2. Advokatetiske regler for advokater i Danmark	14
1.3.3. Advokatrådets responderende virksomhed	15
1.4. Advokatnævnet	17
1.4.1. Sammensætning og arbejdsopgaver	17
1.4.2. Sanktionsformer	20
1.4.2.1. Salærklager	20
1.4.2.2. Adfærdsklager	20
1.5. EU-retlig regulering m.m.	21
1.6. CCBE – Rådet for Advokaterne i Den Europæiske Union ...	22
1.7. Advokatens arbejdsopgaver	22
1.8. Advokatens tavshedspligt	23
1.9. Advokatens ansatte	24

Kapitel 2

Særligt om ansvarsgrundlaget ved bedømmelsen af advokaters

erstatningsansvar	25
2.1. Karakteren af det advokaten påhvilende ansvar	25
2.1.1. Professionsansvar eller andet ansvarsgrundlag	25
2.1.2. Forhold af betydning for ansvarsbedømmelsen, herunder klare og enkle retsregler, ekspeditionsfejl, specialist- eller generalistbetegnelsen, afgrænsningen af advokatarbejdsopgaven, ansvarsfraskrivelser, god advokatskik og kontrakt- eller deliktsansvar	29
2.1.2.1. Klare og enkle retsregler	29
2.1.2.2. Specialist- eller generalistbetegnelsen	30
2.1.2.3. Afgrænsning af advokatopgaven	32
2.1.2.4. Ansvarsfraskrivelser	35
2.1.2.5. God advokatskik	38
2.1.2.6. Kontraktansvar eller erstatningsansvar uden for kontrakt	39
2.2. Betydningen af et objektiveret ansvar	41
2.2.1. Indledning	41
2.2.2. Advokatens rådgivning af klienten vedrørende et objektiveret ansvarsgrundlag	44
2.2.3. Advokatens (egen) overtrædelse af et objektiveret ansvarsgrundlag	46
2.3. Betydningen af, hvorvidt det er klienten eller tredjemand, der rejser et erstatningskrav	47
2.4. Indhentelse af syn og skøn og responsa	47

Del II Ansvarsgrundlaget illustreret ved typetilfælde

Kapitel 3

Overskridelse af frister og andre ekspeditionsfejl samt

tilsidesættelse af klare lovregler	51
3.1. Rimelig tid – uden unødigt ophold	51
3.2. Advokatens ansvar for fristoverskridelse	52
3.3. Hvornår foreligger der en klar lovregel i erstatningsretlig sammenhæng	57

Kapitel 4

Førelse af retssager	61
4.1. Indledning	61
4.2. Klientens pligter	61
4.3. Advokatens vurdering af sagen	63

Kapitel 5

Berigtigelse af ejendomshandler	71
5.1. Indledning	71
5.2. Særligt om rådgiverforpligtelsen	74
5.2.1. Indledning	74
5.2.2. Advokaten repræsenterer sælger	74
5.2.3. Advokaten repræsenterer køber	75
5.2.4. Advokaten repræsenterer både sælger og køber	77
5.2.5. Advokaten repræsenterer en af parterne, men er eneberigtigende advokat	77
5.3. Advokatens culpaansvar i forbindelse med manglende rådgivning af klienten vedrørende handlens finansieringsvilkår	78
5.3.1. Indledning	78
5.3.2. Inkonvertible lån	79
5.3.3. Kurssikring	89
5.3.4. Anden finansiering	92
5.3.5. Opsummering vedrørende advokatens rådgivningsforpligtelse om handlens finansieringsvilkår	93
5.4. Andre fejl i forbindelse med advokatens manglende iagttagelse af rådgivningsforpligtelsen	93
5.5. Ekspeditionsfejl og manglende iagttagelse af undersøgelsespligt m.m. i forbindelse med ejendomshandler	96
5.5.1. Indledning	96
5.5.2. Gældsovertagelse m.m.	97
5.5.3. Refusionsopgørelse	102
5.5.4. Samtidighed	103
5.5.5. Ejendommens anvendelse	104
5.5.6. Særligt om ejendomsprojekter	107
5.6. Opsummering	111

Kapitel 6

Advokaten som bestyrelsesmedlem	113
6.1. Indledning	113

6.2.	Ansvarsgrundlaget: Professionsansvarsnorm eller almindeligt culpagrundlag	114
6.3.	Ved nødlidende virksomheder m.m.	119
6.4.	Advokatens bestyrelsesansvar i øvrigt, herunder betydningen af særlige forhold	124
6.5.	Erstatningsbyrdens fordeling mellem flere ansvarlige bestyrelsesmedlemmer	132
6.6.	Opsummering	135

Kapitel 7

Advokaten som bobehandler	137
7.1. Indledning	137
7.2. Betalingsstandsning- og konkursboer	137
7.2.1. Indledning	137
7.2.2. Stille betalingsstandsning	138
7.2.3. Anmeldte betalingsstandsninger og konkurs	142
7.2.4. Dødsboer	150

Kapitel 8

Særligt om advokatens ansvar i forbindelse med tvangsauktioner ..	157

Kapitel 9

Familie-, person- og arveretlig rådgivning	161
9.1. Indledning	161
9.2. Særligt om erstatningsansvar i relation til rådgivning om ægtepagter	162
9.3. Særligt om bistand ved separation og skilsmisse	164
9.4. Værgemål, gaveoverdragelser, testamenter m.m.	168

Kapitel 10

Skatterådgivning	171
10.1. Indledning	171
10.2. Advokatens skatteretlige rådgivning begrundet i klientens ønske om at foretage dispositioner af forretningsmæssig karakter eller som en følge af den primære rådgivning (accessorisk)	175
10.2.1. Indledning	175
10.2.2. Forretningsmæssige dispositioner og accessorisk rådgivning	177

10.3. Advokatens skatteretlige rådgivning begrundet i klientens ønske om at foretage dispositioner, der ikke er forretningsmæssigt begrundet	184

Kapitel 11

Rådgivning involverende fremmed ret/international

ret/udenlandsk sprog	195
11.1. Indledning	195
11.2. Udenlandske retsforhold	196
11.3. Brug af udenlandske advokater	197
11.4. Sproglige misforståelser m.m.	200

Kapitel 12

Advokatens afgivelse af erklæringer og indeståelser	201
12.1. Indledning	201
12.2. Erklæringer	201
12.2.1. Indledning	201
12.2.2. Verifikationerklæringer	203
12.2.3. Due diligence	205
12.2.4. Legal opinions	206
12.2.5. Erklæring om kapitalens effektive indbetaling i forbindelse med stiftelse/kapitalforhøjelse i et aktie- eller anpartsselskab	207
12.3. Indeståelser	208

Kapitel 13

Advokatens ansvar i forbindelse med kontraktindgåelse, virksomhedsoverdragelser, finansiel rådgivning, internetbaseret

rådgivning m.m.	211
13.1. Kontraktforhandling m.m.	211
13.2. Virksomhedsoverdragelse m.m.	216
13.3. Finansiel rådgivning m.m.	221
13.4. Særligt om internetbaseret advokatrådgivning	223

Del III Øvrige erstatningsretlige forhold

Kapitel 14

Årsagsforbindelse og adækvans	229
14.1. Indledning	229

14.2.	Årsagsforbindelse	230
14.3.	Adækvans	233

Kapitel 15

Tabsopgørelsen	237
15.1. Opgørelse af tabet	237
15.2. Kompensation for skuffede forventninger	242
15.2.1. Indledning	242
15.2.2. Alene private – i modsætning til erhvervsdrivende – kan opnå kompensation for skuffede forventninger	244
15.2.3. Rådgivning skal være led i »erhvervsmæssig, offentlig eller anden professionel virksomhed«	245
15.2.4. Kompensation for skuffede økonomiske forventninger	245
kan alene kræves, såfremt der ikke er lidt et økonomisk tab .	245
15.2.5. Der skal være foretaget en beregning/givet oplysninger i øvrigt vedrørende privatpersonens økonomiske forhold og der skal være disponeret/indrettet i tillid hertil	245
15.2.6. Der skal være tale om en væsentlig forskel på det forventede og det faktiske	246
15.2.7. Rådgivers oplysning/beregning skal være objektivt forkert og rådgiver skal have handlet culpøst og privatpersonen være i god tro	246
15.2.7. Opsummering	247

Kapitel 16

Bevisbyrde og egen skyld	249
16.1. Indledning	249
16.2. Bevisbyrde	249
16.3. Egen skyld	254

Kapitel 17

Forældelse og passivitet	257
17.1. Indledning	257
17.2. Den 20-årige forældelse i henhold til DL 5-14-4	257
17.3. 1908-lovens 5-årige forældelsesfrist	259
17.3.1. Påbegyndelsestidspunktet for forældelsesfristen	259
17.3.2. Suspension af forældelsesfristen	262
17.4. Passivitet	262
17.5. Opgivelse af krav	264

Kapitel 18

Flere skadevoldere	265
18.1. Indledning	265
18.2. Ansvarsgrundlaget	265
18.3. Erstatningsbyrden	267
18.4. Særligt om advokaten i forhold til ejendomsmægleren	270
18.5. Særligt om advokaten i forhold til revisor	273
18.6. Særligt om advokaten i forhold domstolene	280
18.7. Særligt om advokaten i forhold til klienten	282
18.8. Særligt om advokaten i forhold til andre advokater	282

Kapitel 19

Advokaters forsikringsforhold	285
19.1. Indledning	285
19.2. Advokatens lovpligtige ansvarsforsikring	286
19.2.1. Dækningssummens størrelse	287
19.2.2. Arbejdsområde	288
19.2.3. Tilsikring/garanti/indeståelser	288
19.2.4. Grov uagtsomhed	288
19.3. Advokatsamfundets erstatningsfond	292

Kapitel 20

Kort om drifts- og ejerformen i erstatningsretlig sammenhæng ...	295

Appendix – Advokatetiske regler	299

Litteratur	311

Lovregister	315

Domsregister	319

Stikordsregister	323

Advokaters erstatningsansvar er en praktisk håndbog, der henvender sig til advokater, domstole, pengeinstitutter, forsikringsselskaber, offentlige myndigheder og andre, der har behov for at vurdere kvaliteten af advokatytelser i en erstatningsretlig sammenhæng.

Bogen indeholder - med udgangspunkt i de senere års retspraksis fra landsretterne og Højesteret - en gennemgang af retsstillingen på dette særlige erstatningsretlige område. I denne forbindelse ses på erstatningsansvaret i forbindelse med retssager, i egenskab af bestyrelsesmedlem, berigtigelse af ejendomshandler, ved bobehandling, ved forskellige former for rådgivning, i forbindelse med virksomhedsoverdragelser samt flere andre områder.

Endvidere indeholder bogen en gennemgang af kravene til de øvrige erstatningsbetingelser, herunder årsagsforbindelse, adækvans, tabsopgørelse samt de særlige forhold der gør sig gældende, såfremt der er tale om flere erstatningsansvarlige. Afslutningsvis omtales også advokaters forsikringsforhold samt betydningen af advokatens driftsform for det erstatningsretlige ansvar

Relevant domspraksis er taget med frem til 1. december 2001.

Lic. jur. *Søren Halling-Overgaard*, LL.M. er advokat og har i en årrække beskæftiget sig med sager vedrørende rådgiveransvar. Han er endvidere ekstern lektor ved Århus Universitet og underviser bl.a. i kursusfaget Professionsansvar.

9 788757 435009

ISBN 87-574-3500-6